

Marea fugă

În prefața la volumul de teatru publicat de Editura Unitext, se afirmă că Slawomir Mrozek ar fi un fel de Ionescu polonez. Deși procedeele teatrului absurdului nu-i sunt deloc străine, iar capacitatea sa de sincronizare cu teme și cu tendințele stilistice dominante la un moment dat este de mult verificată, lectura volumului, ca și amintirea unor spectacole memorabile cu **Tango** sau **Emigranții**, ni-l arată pe Mrozek mai mult legat de dezbateră intelectual-morală și de filosofia istoriei, fapt care-l plasează firesc în descendența lui Bulgakov și Camus, decât preocupat de forma teatrală în sine ca reflecție a tragismului general-uman, precum maestrul absurdului.

Portretul, prima piesă din volum, este o dramă a conștiinței, care produce o fugă simbolică înapoi la rădăcinile vinei istorice și morale. Denunțatorul este bântuit de figura victimei sale, devenită o prezență fantomatică obsedantă. El va încerca să-și expieze vina îngrijindu-l pe cel care, o dată eliberat și reabilitat,

rămâne paralizat în urma unui atac cerebral. Dialogul cu figurile malefice ale istoriei se împletește cu scrutarea abisurilor unei conștiințe vinovate, într-o structură teatrală relativ banală, în care singura scenă de mare efect ni se pare consultația psihanalistului.

Dacă **Portretul** este o retragere în adâncuri, **Dragoste în Crimeea** este o „fugă înainte” care, o dată declanșată de zguduirea straturilor tectonice ale istoriei, nu se mai oprește până la pământurile unui viitor grotesc. Trei acte păstrează unitatea de loc – o vilă din Crimeea – în trei momente de timp. Primul aduce în scenă atmosfera pre-revoluționară morbidă a societății ruse, în care personajele lui Mrozek se amestecă cu cele ale lui Cehov. Acest cocktail postmodern este oarecum asemănător cu procedeele lui Horia Gârbea din **Pescărușul din livada de vișini**, fără a se recurge însă, ca acolo, la colajul de replici.

Al doilea act se petrece în timpul Puterii sovietice, când se constituie noi forme de expresie,

generatoare, ele, de noi forme de sensibilitate. Finalul aduce în scenă confuzia produsă de epoca postcomunistă, prin schimbarea rapidă a coordonatelor stilistice și prin „răsturnarea tuturor valorilor”. Perioada comunistă este văzută doar ca interludiu, ca etapă provizorie a unei fugi către viitor, care angrenează personajele într-o panică frenetică, asemănătoare cu aceea din **Fuga** de Bulgakov. Dacă, însă, la Bulgakov personajele fugeau urmărite de istoria implacabilă, la Mrozek ele fug pentru a ajunge din urmă o istorie care le-a luat-o cu mult înainte. Textul, plin de indicații regizorale și de minuții scenografice, are și o postfață care stipulează respectarea întocmai a tuturor semnelor teatrale născocite de autor. Plasarea în intertextualitate și jocul cu semnele culturale îl arată pe Mrozek gata să preia și tehnica postmodernă în arsenalul său de mijloace, asigurându-și astfel permanența succesului.

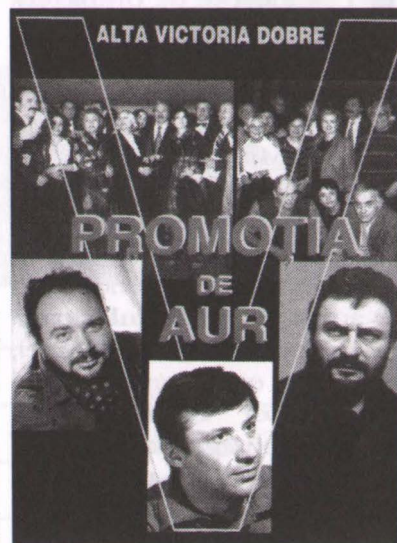
Adrian Mihalache

Efemera artă a actorului

Motto:
Les marionnettes font, font, font
Trois petits tours et puis s'en vont.

Cartea **Promotia de aur** a Altei Victoria Dobre este o combinație între un volum omagial și un „oral” de elevă. În prima ipostază, ea conține liste cu realizările remarcabililor colegi ai autoarei, în a doua, fel de fel de fleacuri spuse de aceiași și notate conștiincios. Încercarea ilustrează dificultatea, dacă nu imposibilitatea, de a scrie

ceva substanțial despre actori după ce cariera lor s-a încheiat. Frumusețea acestei arte este tocmai efemeritatea ei, de aceea actorul se bucură de gloria zgomotoasă a politicianului (și acesta, un fel de actor), dar suferă și de uitarea care însoțește atât ieșirea din scenă, cât și încheierea unui mandat. Nici măcar înregistrarea video a spectacolelor nu poate să remedieze ceva, teatrul filmat nefiind decât un animal împăiat, care nici nu sare, nici nu mușcă. Cât privește prestația din filme, aceea este o altă artă, chiar dacă se

folosește uneori de aceiași actori. Cele mai oneste cărți despre actori rămân cele documentare, alcătuite de oameni cu pasiune pedagogică. Ele sunt în general concepute ca inteligente mon-